

NÁHROBKŮ
PRUSINOVSKÝCH
Z VÍCKOVA.

NAPSAL

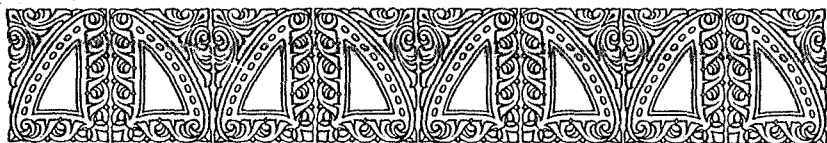
V. HOUDEK.

ROK 1914.

Nákladem Výstavního výboru hanácko-valašské výstavy v Holešově.

Knihtiskařský závod Jana Tučka v Holešově.

Hanácko-valašskou výstavou pořádanou r. 1914 v Holešově stal se tento rok pro Holešovsko zvlášť významným. Jako rodilý Hanák chtěl jsem též přispěti malou hřívnou k tomu, aby na tento rok zůstala Holešovsku trvalá památka. Zabýváje se delší již dobu výzkumem historických a uměleckých památek na Moravě a chystaje souborné dílo prozatím o všech starších náhrobcích moravských, mnil jsem, že ukázka z něho jednající o znamenitém, právě nyní obnoveném mausoleu bývalého rytířského rodu na Holešovsku druhdy usedlého, totiž pánů Prusinovských z Víckova přijde vhod jak pořadatelům tak i návštěvníkům holešovské výstavy.

Myšlénka ta došla porozumění u ctného výstavního výboru, jemuž — zejména pak jeho jednatele p. Rud. Janovskému — vděčím za vydání přítomného dílka tak pěkně vypraveného. Rovněž vyslovuji srdečné díky vdp. kons. radovi Jos. Lužnému, faráři v Prusinovicích a p. Fr. Václ. Peřínkovi v Kroměříži za pomoc při spisování mně poskytnutou.

Práce tato je především studií umělecko-historickou, při čemž ovšem bylo nutno zabývat se zevrubně stránkou heraldickou (erby) a epigrafickou (nápisy), kdežto genealogická stránka zpracována zde jen potud, pokud toho bylo potřebí ke správnému určení osob, jimž náhrobky byly věnovány. I v těchto mezích bylo mně možno vyjasniti mnohé temné a opravit mnohé mylné genealogické údaje o tomto moravském rodu šlechtickém.

Nebylo však mým úmyslem napsati již nyní všestrannou, vyčerpávající historicko-místopisnou monografii o rodu pánů z Víckova,

v níž by podrobně vyličeny byly osudy i majetkové poměry jednotlivých členů této rodiny. Studie tato má být spíše předchůdcem takové rodopisné monografie a toliko příspěvkem k dějinám tohoto vynikajícího kdysi rodu, jenž rozsáhlým zbožím jak na Holešovsku, tak na Kyjovsku a Hustopečsku po celá století vládl a vlasti naší dal znamenité hodnostáře světské i církevní.

Bohuslav z Vlkova kofrychtář +1366
 Vilém " nejvyšší " +1551
 Prošek " sudoměř +1561
 Mikuláš " komůr, špan +1549
 Vilém Prusinovský z V. hradu +1572

V. H.

ROD pánů z Víckova¹⁾, kteří získavše asi r. 1464 Prusinovice u Holešova, psali se pak Prusinovskými z Víckova, patřil k nejstarším vladyckým čili rytířským rodům moravským. Hájek je odvozuje od nějakého Vícka, jenž prý r. 1185 s povolením Kunrada knížete Znojemského dal sobě postavit hrad na jedné hoře mezi Ždírcem a Květnicí (na Tišnovsku) a podle sebe jej pojmenoval Víckovem. Daroval prý jej svému synu Přemyslovi a sám seděl na Strážku. V nerozhodné bitvě Čechů s Moravany r. 1185 byl prý hejtmánem vojska Kunradova. Hájek nazývá toho Vícka mužem statečným a nad jiné bohatým; byl prý „nejvyšším radou knížete Kunrada a za znamení čili erb užíval červeného štítu půl a na druhé polovici dva bílé a dva černé štrychy“. V Hájkově kronice jsou tyto „štrychy“ na pravé (heraldicky řečeno, t. j. se stanoviska štítonoše, nikoli pozorovatele) polovici štítu, kdežto v Paprockého Zrcadle markrabství moravského a také na zachovaných náhrobcích prusinovských jsou na levé (heraldicky) polovici štítu. *na přední v arch. Vel. Březě - a biskupa Víckova na pravé str.*

Paprocký vykládá v „Zrcadle markrabství moravského“ (vyd. v Olomouci 1593) po svém fantastickém způsobu, že „ty čtyry pole nic jiného nevyznačují, toliko ty černé, široké a veliké bahna, přes kteréž předkové rodu tohoto přepravovali knížata s vojsky jich proti nepřítelům; ty bílé pole upřímnost a statečnou víru k pánům svým; červené pak to vyznačují, že předek erbu tohoto častokrátě šavlí aneb mečem krev nepřítelův knížat a králův pánův svých, bránců statečně vlasti své, vyléval“.

Jako tzv. klenot nad helmem měli páni z Víckova dva rohy býčí (búvolové). —

¹⁾ Nesprávně psal toto jméno Wolný v Kirchl. Topographie v. Mähr., totiž Wičkow; chybně psáno také v Ottově Nauč. Slovníku XXVII 16, totiž Vyckov. Bernes z Wyckowa purkrabí na Zábřezě, sídlem na Hořisově - v zemské deskách důsledně psal z Wyckowa, v listech vsladní verky z Wičkova.

Bezmála 160 let, totiž do r. 1620 vládli Prusinovicemi, sídlíce na bývalém zámku tamnějším, z něhož dnes nezůstalo jiné stopy kromě názvu „Zámčisko“. Prusinovice leží v pěkné dolince asi 5 km severně od města Holešova a poskytují se svými dvěma kostely, katolickým a evangelickým, rozkošný krajinářský obrázek. Zvlášť pěkně položen jest katolický kostel sv. Kateřiny na malém návrší obklopený bývalým hřbitovem r. 1811 zrušeným. (Tab. I.)

Páni z Víckova měli pod tímto kostelem rodinnou hrobku a v kostele samém stálo ještě r. 1805, kdy sepisován byl kostelní inventář, ano ještě r. 1865, devět pískovcových náhrobků jejich s reliefovými (polovypouklými) podobiznami nebožtíků, totiž:

1. V presbytáři na evangelní straně Přemek z Víckova † 1561;
pak v lodi na evangelní straně směrem od presbytáře ke vchodu:

2. Arkleb z Víckova † 1538,
3. Jan Přemek z Víckova † 1590,
4. Anna Černohorská z Bozkovic, manž. Jana Vilína z Víckova,
† 1571,
5. Jan Vilím z Víckova † 1583;

v lodi na epištolní straně v témže směru od presbytáře ke vchodu:

6. Záviš z Víckova a na Polehradicích † 1569,
7. Anna Sedlnická z Choltic, manž. Arkleba z Víckova, † 1587,
8. Arkleb z Víckova † 1608 a
9. Šťastná Pražmínka z Bílkova, druhá manž. téhož Arkleba
z Víckova, † 1598.

Prastarý kostel prusinovský (fara zdejší připomíná se již r. 1386) obnoven byl r. 1601, jakož hlásá tento nápis na trojhranném pískovcovém kameni zasazeném na věži nad hlavním vchodem kostelním:

KE CTI A CHWALE BLAHOSLAWENE TROGICZE SWATE
NAKLADEM VROZENEO PANA ARKLEBA Z WICKOWA
A NA PRVSINO: TATO WIEZE WISTAWENA
A KOSTEL OBNOWEN - LETA PANIE 1601.

R. 1865 byl tento kostel téměř docela znova vystavěn, zvětšen o příční loď a nový presbytář. Po dobu stavby stály některé náhrobky na farském dvoře a tehdejší farář usiloval o to, aby všechny náhrobky z kostela byly odstraněny, poukazuje zvláště k tomu, že jsou porouchány. Avšak moravské místodržitelství ve shodě s kníž.

a. konsistoři rozhodlo, že mají býti opět postaveny uvnitř kostela. A když farář podal proti tomu ke konsistoři důtklivý rozklad, protože prý tyto náhrobky urážejí náboženský cit věřících, ano i cizinců do toho kostela přicházejících (!), tu konsistoř odpověděla krásným a významným výrokem, že církev po všechny časy chráněla náhrobní pomníky a vždy je uctívala tím, že je přijímala do posvátných místností chrámových.

Toto památné rozhodnutí, které svrchovaně ctili ony církevní hodnostáře, zachránilo prusinovským náhrobkům i na dále jejich čestné místo v obnoveném kostele tmnějším. Arci jen šesti z nich; sedmý, v půli napříč přeražený, který prý před stavbou r. 1866 byl položen v dlažbě, zasazen byl tehdy zevně kostela do jeho severní zdi, odkud byl nedávno přenesen na stranu jižní, od nepohody více chráněnou. Kam však se poděly ostatní? Když roku 1911 a 1912 dávány byly nové stupně do schodů vedoucích k bývalému hřbitovu kolem kostela, ukázalo se, že za dosavadní stupně sloužilo ještě pět jiných náhrobních kamenů, z nichž některé ani v kostelním inventáři z r. 1805 nebyly zaznamenány. Byly do toho schodiště položeny také asi r. 1866. Dva z těchto nově objevených náhrobků byly po délce rozpoltněny, z třetího našel se jen malý poměrně úlomek. Péči a zásluhou nynějšího dp. faráře prusinovského kons. rady Jos. Lužného zasazeny byly pak do jižní zdi zevně kostela, jemuž slouží nyní k nemalé ozdobě.

O náhrobcích těchto bylo již opět psáno. Nejstarší zprávu o nich podává Paprocký ve svém Zrcadle markrabství moravského na listech CCC a CCCI, avšak toliko o třech z nich a nápisy jejich uvádí nepřesně a zkomoleně.

Znamý moravský sběratel historických pamětí Jan Petr Cerroni ve svém rukopise Sammlung von Grabschriften und Inschriften im Marggrafthum Mähren, z r. 1805, chovaném nyní v moravském zemském archivě v Brně pod signaturou Cerr. I 97 zaznamenal nápisy 9 náhrobků prusinovských. Je to patrně opis ze zmíněného již soudobého kostelního inventáře prusinovského.

V časopise Moravia, roč. 1838, jenž vycházel v Brně u Rohrera, v č. 71 uveřejněn byl o prusinovských náhrobcích malý článkuček pod nápisem „Die Monumente in der Kirche von Prusinowitz“, podepsaný J. S. v. R. Podává se tam jenom zpráva, že nedlouho před r. 1838 jakýsi příbuzný vymřelého rodu toho pozůstalé ještě kosti sebral a ve hrobě vykopaném v hrobce pohřbil; pak že z jedné cínové rakve nalezené v hrobce byly ulity svícny oltářní a konečně že náhrobky — tehdy ještě počtem devět — byly nedávno barvou

*Byl to c. k. mistrvůzitelství vyslaný inženýr Aušlitzský
oprav mrtvých náhrobků, jenž se toho vandalsky dopus-
til. Svícny ty cínové r. 1915 vydaty na straně valtýřské
Kovů.*

nařeny, čímž pozbyly starobylého vzezření a „slovanské“ nápisy jejich prý staly se neznatelnými.²⁾

Ř. Wolný podává ve svých topografích o těchto náhrobcích zprávy chybné a neúplné. V Markgrafschaft Mähren I. 68 uvádí toliko 5, v Kirchliche Topographie von Mähren, Olmützer Erzdiöcese III. 288, pak 8 náhrobků. — Na svou dobu dobře pojednal o těchto pomnicích Ed Peck ve svém „Okresním hejmanství Holešovském“ vydaném r. 1892, str. 212—214 a připojil obrazy 6 uvnitř kostela postavených náhrobků. Nápisy tehdy ztracených náhrobků uveřejnil podle zmíněného kostelního inventáře. — Obširnější popis náhrobků prusinovských podal jsem v Mittheilungen der

²⁾ Po těchto úvodních slovech následuje německá báseň, která zajisté zasluhuje, aby nepropadla úplnému zapomenutí, ježto v ní německý básník z první polovice XIX. věku opěvává staročeské rytíře a jejich náhrobky, pročež jí budiž tuto místo dopřáno.

Ein Kirchlein winkt dem Wand'rer dort im Thale,
Und ladet ihn zu stiller Andacht ein;
Es öffnet sich der Tempelraum, der schmale,
Ein großes Grab ist's, was erst schien so klein;
Rings an der Wand erhöh'n sich Todtenmale,
Jahrhunderte gebannt an jeden Stein;
Ein alt Geschlecht, von Todesnacht umfassen,
Ist hier zur Ruh, zur ew'gen, eingegangen.

Steht Rede mir, ehrwürdige Gestalten
Der Kraft- und machtbegabten Ritterzeit!
Wo ist die Spur von Eurem ird'schen Walten,
Und wo das Schwert, geschwungen einst im Streit?
Was hat vom Bau des Ruhmes sich erhalten,
Und was vom Kranz der stillen Häuslichkeit?
Sagt; welche Gruft birgt Eure kalten Reste,
Und wer begehrt noch Eure Todtenfeste?

Doch ach! Ihr glockt bei meiner ersten Frage
Nicht stumm und starr aus Eurem Denkmal an;
Es geht von Euch nur eine dunkle Sage,
Und Niemand weiß, was Euer Arm gethan;
Zerfallen sind längst Eure Sarkophage,
Und ausgenagt hat der Verwesung Zahn;
Erloschen ist die Schrift am Leichensteine,
Geleert die Gruft vom modernden Gebeine.

O seid getrost! Es hat jüngst diese Wände
Und Euren Staub der Wehmuth Chau genäht;

k. k. Central-Commission für Kunst- und hist. Denkmale in Wien 1893, 32—35, v článku Alte Grabdenkmäler aus Prusinovic, kdež také tři z nich vyobrazeny. I ten článek se přítomnou prací nejen doplňuje, nýbrž i v několika případech opravuje.

Všechny náhrobky prusinovské jsou tesány z pískovce, mají podobu obdélníků a jsou natřeny zelenavě šedou olejovou barvou, písmenky nápisů pak — vesměs vyhloubené — jsou nyní černé. Popíšu napřed náhrobky uvnitř kostela stojící — a to podle jejich stáří. Nejstarším a zároveň nejzajímavějším z nich jest

1. hrobový kámen **Doroty ze Lhoty** † 1524 (tab. II.) v boční kapli na epistoľní straně kostela. Je 168 cm vys. a 93 cm široký.

Es hüllten sanft noch einmal treue Hände
Ins Leichentuch den fargen Aschenrest;
Zum letzten Mal ward Eures Daseins Ende
Gefeiert wie noch kein Vergö'tterungsfest;
Nun ruht vermisch't in dem geweihten Boden
Der letzte Staub der stammverwandten Todten.

Und das Metall, das Eure Leich' umfassen,
Stellt bildlich uns des Stoffes Wandlung dar:
Als Leuchter sieht des Forschers Blick es prangen
Bedeutungsvoll hier auf dem Sühnaltar.
So werdet Ihr zum Quell des Lichts gelangen,
Durch Raum und Zeit verwandelt wunderbar.
Und was Euch erst mit Todesnacht umgeben,
Das leuchtet Euch voran zum neuen Leben.

Seid mir gegrüßt, Ihr weiblichen Gebilde,
Im Tode noch den Gatten treu gesellt;
Aus jedem Zug blickt Frömmigkeit und Milde,
Womit Ihr still des Hauses Wohl bestellt;
In Eurem Arm fand Ruh' und Glück der Wilde,
Ward ihm das Herz zu edler That geschwellt;
An Eurer Brust ist selig er verschieden,
Ihr fandet nur im Grabe bei ihm Frieden.

Ja, Liebe hat im Leben Euch geleuchtet,
Sie zündete die Trauerfackel an,
Hat diesen Stein mit Thränen mild befeuchtet,
Und wird noch oft sich Eurem Standbild nah'n;
Den Segen, den durch Liebe Ihr erreichtet,
Wird noch manch Paar begeistert hier empfahn.
Und sollt' die Zeit das Kirchlein auch zertrümmern,
Wird doch der Stern der Liebe niederschimmern!

f. S. v. R.

V prohloubeném pravouhlém obrazovém poli vyobrazena je plochým reliefem žena, jejíž hlava spočívá na podušce. Celá postava obrácena je přímo ku předu, ruce jsou položeny přes sebe. Hlava jest téměř úplně zahalena, totiž téměř i čelo rouškou, spodní část tváře pak -- brada, ústa i špička nosu -- jiným šátkem, takže jenom oči a kořen nosu jsou viditelné. -- Postava zahalena je pláštěm, v hojně záhyby smačkaným na způsob obvyklý v době pozdní gotiky. Obrazové pole obklíčeno je vyvýšenou obrubou, 17 cm širokou, na níž gotickou minuskulí vytesán je tento nápis obíhající dokola dvojíitou řádkou:

leta panie / 1528 / w pondieli welikonoczni dokonala ge / st
w panu bohu život swuey -- / (do)rota / ze Lhoty
Manzella Pana przemka zwi / czkova raciz pa buoh
dussi gey byti m(ilo)stiw).

Ve všech čtyřech rozích přerušena jest obruba štítky erbovními podoby tak zv. terčů, celkem čtvercových, nahoře rovných, dole zaokrouhlených, po jedné straně vykrojených. Na štítech jsou tyto erby: 1. nahoře v pravo (heraldicky, t. j. se stanoviska štítonoše, nikoli pozorovatele) mlýnské kolo, 2. v levo půl vola, 3. dole v pravo kozel a 4. v levo lev. Tento náhrobník jest tedy tak zv. vývod čtyřerbovní, jímž heraldicky vypsán rodokmen nebožtíkův: na prvním místě (nahore v pravo) jest vždy erb otcův (zároveň tedy vlastní erb nebožtíkův), v tomto případě tedy erb pánův ze Lhoty. O rodu pánů ze Lhoty, kteří by měli v erbě takové kolo, není zmínky ani v Paprockém, ani v Heraldice Krále z Dobré Vody. Také podle Českomor. Heraldiky Kolářovy není tento erb pánů ze Lhoty znám odjinud nežli právě z tohoto náhrobku. Na druhém místě (nahore v levo) byl vždy erb matky nebožtíkovy. Z kterého rodu by byla matka této Doroty ze Lhoty, nesnadno říci. Půl vola měl v erbě dle Kolářovy Českomor. Heraldiky I. 34 a 64 Matěj Hůlka z Počernic, ale ne přes celý štít, nýbrž jenom v jedné jeho polovici, v druhé pak měl hůl se třemi zelenými listy, čehož na tomto erbě prusinovském není. -- Erb 3. (dole v pravo) označuje vždy bábu nebožtíkovu ze strany otcovy. Na tomto náhrobku jest na 3. štítu kozel. Znamení toho užívali Drahanovští ze Stvolové. -- Poslední (4.) erb (dole v levo) patří vždy bábě nebožtíkově ze strany matčiny. Na popisovaném náhrobku je na tom štítu lev stojící na zadních nohách.

Konečné výsledky prozkumu těchto erbů a nápisů po stránce heraldické a genealogické budou podány doleji společně s výzkumem

Také Oderská z Lidčovic měli erb palečného kola. Dž X. 814, XVI 4

R. 1440: Kateřina z Wildenburka mž. Procka z Buzova přijala 2. té mž. la měho
Bohuslava z Přebor na spolek na Vran. Lhotu, Rovnu, Berdo-
rov, Stráž, Vacelín, a Svínov. Volný V. 187

R. 1498: Jirák ze Lhoty přijma na spolek Čas. mat. m. XVII 198
mž. svou Barbaru z Přebor: na hrád panský Vran. Horu, na hr. Lhotu
i na vsi Vranov, Pečkov, Svínov, Roven, Stráž a na ves panský
Vacelín, a ves panský Přikary.

V Vranovské na Hamě jest epita f serbim 1/2 vola: Barbara z Přebor
vlastní matka p. Albrechta z Bukovky na Lhotě.

1. Mlýnské kolo
palečného kola
znak rodu vla-
dyk ze Lhoty
bílé a červené
a žluté.

Erb palečného ko-
lu měli také vla-
dyky z Prus a
Prerova.
Čas. dipl. mor.
XV. 157 a 1378

2. Erb půl vola
měli vladyky
z Přebor
Olšavský XVI 4.

3. /

4. Lev Rostov-
ský

erbů ostatních zdejších náhrobků. — Tohoto náhrobku kostelní inventář z r. 1805 neuvádí. Snad že před přestavbou r. 1865 ležel v dlažbě obrazem dolů a r. 1866 byl postaven v nové tehdy boční kapli na epišt. straně kostelní.

Nad tímto náhrobním kamenem zasazen je menší kámen reliefový, nástavec podoby nízkého, dlouhého trojhranu, v jehož prostřední, vrcholné části je vytesáno poprsí ženy, a jehož oba postranní hroty tvoří faunovské masky s kozlími rohy. Nástavec ten nepatří k tomuto náhrobku, ježto relief jeho nemá tvarů gotických, nýbrž jeví ráz slohu renaissančního, vznikl tedy mnohem později; patrně byl nad tímto náhrobkem omylem zazděn r. 1866; bude o něm ještě řeč. — *patří na epistol. Prémko z Vr. r. 1861.*

Nejzajímavějším z náhrobků mužských členů tohoto rodu jest

2. náhrobní kámen **Arkleba z Víckova** † 1538, (tab. III.), vys. 2 m, šir. 104 cm, stojící na evangelní straně kostelní lodi, nejbliž k presbytáři, tedy na starém místě, jako před r. 1866. Představuje mladistvého ještě, bezvousého rytíře v úplném brnění, poněkud v pravo obráceného, stojícího na levé noze, kdežto pravá noha v koleně ohnutá vykračuje. Hlava je pokryta přilbou s hledím zdviženým; dlouhý, obouruční meč je připevněn na *pravém* boku, proto také na dlouhé rukojeti jeho spočívá *pravice* rytířova, v železnou rukavici (t zv. plechovici) oblečená, kdežto levice ohnutá drží tyč praporec vlajícího za hlavou rytířovou. Držení těla je ušlechtilé, pósa přirozená: je to náhrobek ze zdejších umělecky nejvzácnějších. Má — tak jako náhrobník Doroty ze Lhoty — ještě rozhodný ráz pozdní gotiky; není na něm pozorovati ještě ani nejmenší známky renaissance, která teprva v druhé polovici XVI. věku u nás plastiku opanovala, znamenajíc nejenom „obrození“ umění staroklasického, ale bohužel, jak i na prusinovských náhrobech pozorovati lze, i do jisté míry úpadek, šablonovitost a nedostatek vkusu a individuální tvořivosti, zkrátka poklesnutí kameníka umělce na kameníka řemeslného. *Paprocký uvádí mž. jeho Dorotu z Raczynbura. Ill. scell.*

Nápis na obrubě gotickou minuskulí vytesaný je takový:

letha · M - V - XXXVIII - W auterp · | przed - swatim - wacz-
lawem · pan · Arkleb z wiczłowa · sin | pana · przemka ·
z wiczłowa | dołonal · wieł · ziwot(a) swego · gehoż · dwszi ·
panub · wacz · miłostiw · (byti).

I tento kámen jest čtyřerbovým vývodem, má ve všech čtyřech rozích obdélníkového obrazového pole po štítku, totiž:

1. nahoře v. pravo erb pánů z Víckova: rozpoltný, pravá polovice prázdná (červená), levá třikrát (napříč) dělená, čímž vznikají čtyry pole, střídavě černá a bílá; 2. nahoře v. levo ozubené kolo, 3. dole v. pravo lilie pánů ze Zástřizl a 4. dole v. levo půl vola. Náhrobek ten podává tedy dosti jasný „vývod“ tohoto pana Arkleba z Víckova. Z nápisu spolu s erby vysvítá totiž, že tento Arkleb byl synem Přemka z Víckova a Doroty ze Lhoty (erb ozubené kolo) a že jeho bábou z otcovy strany byla nějaká paní ze Zástřizl (lilie); jak odjinud známo, jmenovala se Kateřina; bába ze strany matčiny (erb půl vola) jest ovšem na ten čas neznáma.³⁾ *U Lady z Trčelov.*

Jméno Arkleb je zkomolené něm. Hartlieb.

3. Náhrobník **Záviše z Víckova a na Polehradcích** † 1569, (tab. IV.) stojí v. epistolní zdi lodi kostelní, je 208 cm vys., 88 cm šir. a představuje rytíře pod polokruhovým obloukem mezi dvěma pilastry (plochými polosloupky) stojícího, jen nepatrně v. levo obráceného, věkem staršího to hřmotného muže s dlouhým plnovousem, celého v. brnění oděného, avšak s. hlavou obnaženou, ježto helm — otevřený — postaven je na zemi mezi rozkročenýma nohama. Na krupičce splývá (zlatý) řetěz, jež tento pan Záviš obdržel od císaře Ferdinanda I.⁴⁾ Levice drží jilec meče, pravice pak leží na horním okraji podlouhlého erbovního štítu s. vykrojovaným okrajem; na štítu tom jest popsán již erb pánů z Víckova i s. klenotem nad helmici (dvěma bůvolovými rohami). U pravého boku rytířova viděti jilec dýky zvané misericord, jíž dávána přemoženému nepříteli smrtelná „rána z. milosrdenství“. Ve všech čtyřech rozích obrazového pole jsou erbovní štítky, avšak jenom na štítku v. pravo nahoře jest erb pánů z Víckova, kdežto ostatní tři štítky jsou prázdné; kameníkovi patrně nebyl rodokmen nebožtíkův (matka a báby

³⁾ Martin Kolář, vykládaje ve své Českomor. Heraldice I. 119 tento čtyrerbovní vývod, uvedl do genealogie pánů z Víckova zmatek touto větou: „V Prusinovicích na Moravě jest náhrobek r. 1538 zemřelého Arkleba z Víckova syna Přemkova, na němž kromě Víckovského erbu na předním místě nahoře v. levém koutě jest erb manželky jeho Doroty ze Lhoty (paleční kolo), v. pravo dole jest erb Zástřizelský (lilie), jenž matce Arklebově sluší, a erb v. levém dolejší koutě půl vola s. prstenem v. ústech náleží matce Dorotíně. Manželka Arklebova Dorota má tamtéž svůj náhrobek z. roku 1524.“ — Jak z. nápisu náhrobku Doroty ze Lhoty nahoře uvedeného jde, nebyla Dorota ze Lhoty manželkou Arklebovou, nýbrž manželkou Přemkovou, a tedy Arklebovou matkou; Zástřizlovská lilie pak patří Arklebově bábě z. otcovy strany, Kateřině ze Zástřizl, jmenované na náhrobku č. 9.

⁴⁾ Právě ve svém poručení (testamentě) d. d. na Novém Zámku v. pátek po sv. Valentínu 1569: „Řetěz, kterej m. od J. M. císařskéj svatě a. slavně paměti cis. Ferdinanda. daněj jest, ten panu Přemkovi střeji poroučím.“ (Zemské Desky brn. XXVIII. 20.)

z obojí strany, známý. Na zvýšené obrubě je vytesán tento nápis, na spodním okraji dvouřádkový:

LETHA - PANIE - 1-5-6-9- W SOBT/V - PRZED - S. HRZEHORZEM - VMRZEL - GEST - VROZENY - A STATECZNY - RY/TIRZ - PAN - ZAWISSE - Z WICZK/OWA - ANA - POLEHRADICZYCH - ATVTO - GEST - POCHOWAN - PAN - BVOH - / RACZ - GEHO - DVSSY - MILOSTIW - BYT.⁵⁾

Polehradice na Hustopečsku s pustým tehdy již hradem koupili bratři Vilém a Albrecht z Víckova na Cimburku r. 1535 a dědií je pak Závaše. Tento vystavěl r. 1561 Nový Zámek (nyní Nové Zámky) u Bučovic, jak hlásá zachovaná pamětní deska na tomto pěkném, dnes arci pustém hradě (vyobrazena v publikaci Al. Procházky „Starobylé náhrobní kameny, pamětní desky a erby na Vyškovsku“, str. 48). O příbuzenském poměru tohoto Závaše bude promluveno později.

4 a 5. Dvojitý náhrobek **Anny Černohorské z Bozkovic** † 1571 (tab. V.) a **Jana Přemka z Víckova** † 1590 (tab. VI.), stojí na evangelní straně lodi kostelní; sestává ze dvou kamennů, pilastrem od sebe oddělených; po obou zevnějších stranách jejich jsou rovněž takové ratolístkovou ozdobené ploché polosloupky, 17 cm široké. Celková šířka obou náhrobků je 2,17 m, výška pak 2 m.

Na levém (od pozorovatele) kameni je zobrazena starší žena stojící zpříma ku předu obrácená pod polokruhovým obloukem, ruce majíc sepjaty k modlitbě. Hlava je pokryta čepcem, krk objat vysokým límcem, rukávy mají límečky nabírané, podolek řasnaté sukně pak je ozdobně vyšívaný, přes oděv splývá řasnatý plášť. U pravé nohy štítek s erbem bozkovským: hřeben o sedmi špicích (podle Krále z Dobré Vody je to krokev ozubená, stříbrná v červeném poli), klenot pak jsou dvě (zelené) dubové větve na způsob podlouhlých koulí, křížem na (červené) podušce položené. Nad římsou, tohoto kamene je kamenná tabulka s tímto nápisem: *„Koli, im v ěmky“*.

LETHA - PANIE - 1571 - WE CTWRTEK - PO PAMATCE - SESLANI - DVCHA - SWATEHO - W HODINV - 18 - POWOLATI - RACYL - PAN - BVH - SKRZE - SMRT - CASNAV - VROZENV - PANY - PANY - ANNV - CZERNOHORSKAV - Z BOSKOWIC - MANZELKV - VROZENEHO - PANA - YANA - WYLIMA - Z WICKOWA - GEGY - DVSSY - ZE - PAN - BVH - GEST - MILOSTIW - WIERZYME.

⁵⁾ Paprocký v Zrcadle mark. mor., list CCC, uvádí tento nápis takto zkromolený: Léta Páně 1569 w sobotu před Swatým Ržehořem/vmřel gt Vrozený a statečný Řytijř / Pan Hanuss z Wickowa a na Pohořelících etc. a tuto gest pochowan / Pán Bůh geho Dussy rač milostiw býti.

Hodina 18. (na celém orloji o 24 hodinách, počítajíc hodiny od slunce západu) byla hodina polední.

Na vedlejším, sdruženém náhrobku vyobrazen rytíř mladistvý v oruží docela hladkém, neozdobeném, opásaný mečem, s hlavou obnaženou, poněkud vlevo obrácenou a s tváří oholenou kromě knířů; v levici drží na prsou krátký váleček či svítek (pergamenu?), pravice spočívá na erbovním štítě s rodinným znakem víckovským. Kolem krku nabíraný límec; na zemi mezi rozkročenýma nohama helm zavřený s chocholem. Nad římsou opět tabulka kamenná s tímto nápisem:

LETHA - PANIE - 1590 - W PATEK - DEN - SWATEHO -
WACLAWA - DOKONAL - GEST - ZIWOT - SWVG - VROZENY -
PAN - YAN - PREMEK - Z WICKOWA - ANA - BYSTRZYCY -
PODHOSTEGNEM - W LETECH - WIEKV - SWEHO - 33 -
GEHOZ - DVSSY - ZE - GEST - PAN - BVH - MILOSTIW - WERYME.

Jméno Přemek je zkrácené Přemyslav, jako Bolek = Boleslav, Sobek = Soběslav, Lacek = Ladislav atd.

Nápadnou je zajisté ta věc, že na architektonicky jednotném náhrobku tomto nejsou zobrazeni manželé; vedle Anny Černohorské z Bozkovic očekávali bychom zajisté jejího manžela Jana Vilíma z Vického a nikoli Jana Přemka. Nežli promluvíme o tom, v jakém příbuzenském poměru tento Jan Přemek byl k Anně Černohorské, třeba ještě zmíniti se o *mž. byla Anna z Václavovic + 1601*

6. posledním uvnitř kostela se nacházejícím náhrobku, který stojí — zakryt jsa zpovědnicí — v boční kapli na evangelní straně kostela a nemá nápisu (tab. VII.). Je 205 cm. vys. a 90 cm. šir. V čtyřhranném obdélném poli zobrazen je starý rytíř vysoké, hubené postavy s hlavou nepokrytou, téměř lysou a širokým, dole rovně zastříženým plnovousem. Rysy tváře jsou ušlechtilé (nos je bohužel uražen), nohy však na svou délku jsou příliš tenké. Vykráčuje v pravo, mezi rozkročenýma nohama postavena je na zemi otevřená helmice s chocholem. Hlava opírá se o velmi vysoký železný límec obzvlášť ozdobného krunýře, za hlavou pak vlaje malý praporec, jehož tyče není viděti; relief je na tom místě porouchán, neboť i levá ruka, která patrně tyč praporce držela, je v zápěstí uražena. I jinak je tento náhrobek porouchán. Pravá ruka drží horní okraj erbovního štítu se znakem víckovským. Relief ten obklíčen jest rámcem, složeným z lišty zdobené ornamentem vejcovým a perlovým. Kdyby nebylo nepoměrné suchosti stehů a přílišné délky nohou na tomto reliefu, byl by umělecky nejcennější prací sochařskou v prusinovském kostele.

Kterého asi z rytířů Prusinovských představuje? Tu především poukázati jest k tomu, že podle kostelního inventáře z r. 1805 stál v lodi na evangelní straně za náhrobkem Anny Černohorské ve směru od presbytáře k západnímu vchodu kostela náhrobek manžela této Anny Černohorské, Jana Vilíma, kterého v těch místech dnes není a jenž měl podle zmíněného inventáře takovýto nápis (přepsaný dnešním pravopisem):

Léta Páně 1583 v neděli po památce sv. Petra a Pavla v pátú hodinu na noc dokonal jest život svůj urozený pán Jan Vilím z Víckova a na Prusinovicích v letech věku svého 49. Jeho duši že jest Pán Bůh milostiv, věřtme.

Nápis tento je dnes ztracen. Poněvadž náhrobek Jana Vilíma ze svého původního místa v lodi poblíž vchodu zmizel a náhrobek bezejmenného rytíře mohl býti na své nynější místo v boční kapli na evang. straně postaven teprve r. 1866, totiž po vystavení obou bočních kaplí čili příčné lodi kostelní, domnívám se, že bezejmenný rytíř jest Jan Vilím, který podle ztraceného nápisu zemřel r. 1583 maje 49 let. Narodil se tedy r. 1534. Jeho vzezření (lysá hlava a dlouhý plnovous) jest celkem tomuto lidskému věku přiměřeno a také sloh náhrobku (renaissance s upomínkami na gotiku) poukazuje k době úmrtí Jana Vilíma (1583).

Tolik je jisto, že tento náhrobek nikdy nestál tam, kde dnes je náhrobek Jana Přemka. Celé provedení jeho jest úplně jiné nežli náhrobku Anny Černohorské a vůbec nemohl tento bezejmenný náhrobek tvořiti architektonický celek s náhrobkem Anny Černohorské, jako jej tvoří náhrobek Jana Přemka. Jest také vyloučeno, že by nápisová deska se jménem Jana Přemka snad patřila nad náhrobek bezejmenného rytíře, protože tento má vzezření starce, a nikoli muže třiatřicetiletého. Kromě toho mladý ten rytíř vedle Anny Černohorské nemůže býti jejím manželem již proto, že stojí po její levé straně, což se příčí oné přísné etiketě, které předkové naši tak dbali i mezi manžely a to i po jejich smrti. Na všech takových sdružených náhrobech stojí manžel vždy po pravici manželčině. Muž po levé straně ženy na společném náhrobku může tedy býti jen nějaký příbuzný její, a to zajisté příbuzný velmi blízký, neboť jinak by neměl náhrobku s jejím sdruženého. Přirozeně tedy nabízí se domněnka, že Jan Přemek byl synem Anny Černohorské z Bozkovic, první manželky Jana Vilíma.

O tomto Janu Vilímovi sice praví Ottův Slov. Nauč. (XXVII, 17), že „jak se zdá, zemřel r. 1569 bezdětek“. Avšak předně jest tento úmrtí rok nesprávný, neboť Jan Vilém ještě r. 1582 vložil

své třetí manželce Evě Rotenberkové z Ketře právo věnné na tvrzi a vsi Čechách (u Přerova) do desk zemských (olom. XXIX 51); a podle uvedeného již náhrobního nápisu v kostelním inventáři prusinovském z r. 1805 zachovaného zemřel teprve r. 1583. S výrokem o jeho bezdětnosti pak nesrovnává se poručenství (testament) Závaše z Víckova na Polehradích z r. 1569 (D. Z. brn. ZXVIII 20), dle něhož tento poručil „*dětem* pana Jana Viléma strejce“ svého 3000 zl. *bylo to: Jan Přemek, Arkleb, Vilém.*

Jan Přemek měl dva mladší bratry: Viléma i Arkleba. O těchto třech bratrech tvrdí se v Ottovu Nauč. Slov. (na uvedeném místě), že byli syny Arkleba z Víckova, jenž umřel r. 1538. To však je věc nemožná, protože Jan Přemek, nejstarší z nich narodil se teprve r. 1557 (umřel r. 1590 máje 33 let). Rovněž tak je vyloučeno, aby otcem těch tří bratrů byl Přemek z Víckova a na Bystřici p. Host., rytíř Božího hrobu, jenž umřel r. 1584 máje 49 let a měl podle Papr. Zrc. CCC náhrobek v Bystřici p. H. V uvedeném již poručenství Závašovu z r. 1569 ustanovuje se totiž za dědice tento Přemek „a jeho dítky mužského pohlaví, *dá-li jemu Pán Bůh jaké*“. Neměl tedy mužských potomkův ani ještě r. 1569, natož pak r. 1557.

A tak zbývá již jenom Jan Vilém, který narozen jsa r. 1534 byl v r. 1557 stár 23 let a byl také toho roku již ženat s Annou Černohorskou z Bozkovic (DZ Ol. XXVI 8). Možno tedy zajisté téměř s jistotou tvrditi, že Jan Přemek byl synem Jana Viléma a Anny Černohorské z Bozkovic.

Když jsem ve svých úvahách o této záhadě dospěl k tomuto výsledku, požádal jsem p. Frant. Václ. Peřinku v Kroměříži, nemá-li snad z manských knih Kroměřížských nějaký výpis, který by dokazoval přímo a výslovně, že otcem oněch tří bratrů byl Jan Vilém. A vskutku dostalo se mně takového výpisu laskavostí jmenovaného badatele. Na foliu 155 register manských čís. 15 zapsán jest tento vklad: „1583 v outerý po neděli první adventní na Kroměříži v pokoji JMti (biskupa) učinil Jan Přemek z Víckova i na místě bratrů svých mladších a nedílných Arkleba, Jana Bohuslava a Viléma z statku manského, kteréhož po smrti Jana Viléma z Víckova *otce svého* na místě týchž bratrů svých mladších v držení vešel, povinnosti manské přísahu“.

Tento vklad vnáší do té dosavadní záhady úplné světlo.

7. Z kamenů v zevnější (jižní) zdi kostelní dnes zasazených uvěsti jest především značně porouchaný náhrobník neznámé **paní z Víckova** † 1535 (tab. VIII), který nedávno přeložen byl sem ze severní zdi. Kámen nyní 184 cm vys. a 96 cm šir. jest nejen

v půli napříč přeražen, ale také horní a dolní okraj právě se jménem nebožky jest uražen. Nápis jeho není ani v Paprockém ani v žádném starém rukopise zaznamenán. Tento kámen prý ležel v dílažbě kostelní obrazem dolů a r. 1865 byl odtud vyzdvížen a zevně kostela do severní zdi zasazen. Vytesána jest na něm ženská postava tělem v před, tváří pak v levo obrácená. Hlava je zahalena rouškou, tělo pak pláštěm brokátovým s dlouhými měchatými rukávy. Na obrubě, z níž — jak řečeno — zbyly jeňom postranní části, jest tento kusý nápis, gotickou minuskulí vydlabaný:

(Ketha Panie i) / 555 we Ezhwrtel den Sw. Wolffganka
pany / / dofonala gt wief (ziwot)a swiho
gegynz dussyn Pan Buoh mi(lostiw byti racz).

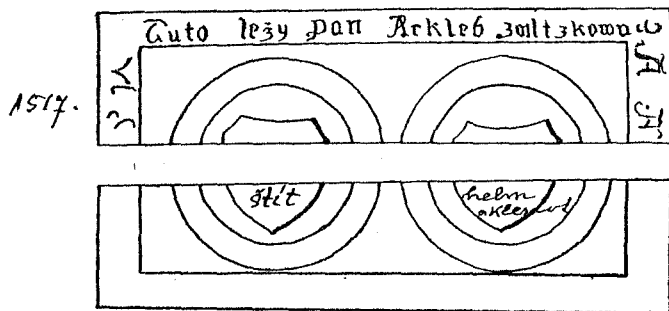
Pro zjištění jména nebožky poskytuje kámen ten kromě leto-počtu jenom jednu pomůcku a to heraldickou, totiž čtyry erby v rozích obrazového pole, vesměs tytéž erby jako na kameni Arkleba z Víckova † 1538, tedy: 1. nahoře v pravo (otec) erb víckovský, 2. v levo (matka) erb pánů ze Lhoty (ozubené kolo), 3. dole v pravo (bába po otci) zástřizlovská lilie a 4. v levo (bába po matce) půl vola. Z toho jde, že tato paní byla vlastní sestrou Arkleba z Víckova † 1538 a tedy dcerou Přemka z Víckova a Doroty ze Lhoty. Že byla vdána, dokazuje slovo „paní“; za koho však, se prozatím neví.

R. 1911 a 1912 vyzvednuty byly ze hřbitovního schodiště ještě tyto, dnes rovněž v jižní zevnější zdi kostelní zasazené kameny, resp. kusy z nich:

8. Z náhrobníku Arkleba z Víckova † 1517 (tab. IX) zbyly dva podélné krajní kusy, každý 223 cm vys. a 38 cm šir., prostřední kus mezi nimi asi 10 cm široký schází. V obrazovém poli byly dva věnce, v nichž byly erby; jeden byl víckovský, druhého nelze již rozeznati. Obruba zachovala se pouze na jedné polovici náhrobku a možno na ní čísti toliko tato slova gotickou minuskulí vyrytá:

tuto lezyn Pan Arkleb Zwiczfowa — / A A(a Prusinowi-
czvch) (1517). (t. j. 1517).

Jest to tedy nejstarší náhrobek prusinovský. Tyto dva kusy náhrobku jsou dnes nesprávně zazděny: měly býti totiž postaveny proti sobě, jak tuto naznačeno.

9. Také společný náhrobní kámen dvou synů tohoto Arkleba, totiž **Jana** † 1501 a **Onše z Víckova** † 1526 (tab. X.) zachoval se napříč rozpůlený, avšak úplný. Je 203 cm vys. a 87 cm šir. Jest na něm tento desíťřádkový nápis minuskulí vytesaný:

Tuto lezi Pan:
 Jan a Pan On-
 es Bratrziij Wlast-
 nij Sinowe Pana
 Arkleba z wiczkow'
 a Panij Katerzini z
 Zastrzizl: Pan Jan
 vmrzel letħa. 1^m 0^c.
 prwne° a Pan Ones
 letħa. 1^m. 0^c XXVJ^o. M^o (M^omen)

Kromě toho pak opět 4 erby v rozích, totiž: 1. nahoře v pravo (otec) erb víckovský, 2. v levo (matka) zástřizlovská lilie, 3. dole v pravo (bába po otci) korunovaný lev na skalách (páni z Žerotína) a 4. v levo (bába po matce) ~~tiška (?)~~ *vlka vladyka z Wolfpyrka* *seděl do dvty na do m^o keliu*.
 Oneš = Ondřej.

10. Náhrobek **Přemka z Víckova** † 1561 (tab. XI), zachoval se celý, ovšem podél rozpoltěný. Vlastní hrobový kámen je asi 2 m vys. a 1 m šir. V horní polovici jeho jest tento jedenáctířádkový nápis frakturovým a zarámovaným (v t. zv. kartuši):

Letħa panie (i) . 5 . 6 . 1 . w 11-
 terey po S. Wawrzinczy Do
 tonal gest ěivot (s)wuoy Droze-

ny a Stateczny (r)ytirz pan
 Przemek z (Wi)ckowa ana
 prusynowic(i)ch podko-
 morzy Mar(g)kraby Mo-
 rawské fte(r)yz dobru t
 panu bohu nadiegi mi
 l' gehożto du(ss)y pan Buoż
 racz miłości(w) byti. amē.

Na začátku předposledního řádku je zkratka *l'*, kterou čísti sluší *el*, tedy s předcházejícím *mi* na konci předešlé řádky jest to *miet* (= měl).

V dolní polovici kamene jest velký erb víckovský; nad štítem byla — uražená teď — helmice, nad níž jsou jakožto klenot dva rohy bůvolí.

Jak z počátku bylo řečeno, jest v kostelním inventáři z r. 1805 zaznamenáno, že v presbytáři na evangelní straně stál ve starém kostele náhrobek Přemka z Víckova † 1561. Nápis toho náhrobku jest však v onom inventáři zaznamenán takto:

Léta Páně 1561 dne 10. ledna usnul v Pánu urozený a statečný rytíř pan Přemek z Víckova a na Prusinovicích. Pán Bůh duši jeho rač milostiv býti a v počet volených přijati.

Tento text liší se tedy nápadně od uvedeného nahoře textu na náhrobku Přemka podkomořího objeveném r. 1912. Datum úmrtí je podle inventáře vyjádřeno neobvyklým na prusinovských náhrobcích způsobem; neshoduje se také s úmrtím dnem na nalezeném náhrobku; jen rok je stejný.

Stojíme tedy opět před záhadou. Byl tento Přemek zemřelý domněle 10. ledna 1561 totožný s oním, jenž zemřel v úterý po sv. Vavřinci 1561? Či jest to náhrobek jiného Přemka než Přemka podkomořího, jehož hrobový kámen byl r. 1912 nalezen? Jde-li o téhož Přemka, byl by tu ten zvláštní případ, že nápis jednoho náhrobníka zaznamenán byl ve dvou různých pramenech různě a k tomu ještě odlišně od skutečného na náhrobku vytesaného textu. Kromě v kostelním inventáři z r. 1805 zaznamenán je náhrobek Přemkův také již v Paprockého Zrcadle na listě CCC, kdež stojí: „Pan Přemek z Víckova byl podkomořím markrabství moravského okolo l. P. 1559, jehožto tělo pochováno jest v Prusinovicích, o čemž epitafium těmito slovy svědčí: Léta etc. 1561 ten ponděl po Svatém

Vavřinci v noci mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou na půl orloji usnul jest urozený a statečný rytíř pan Přemek Prusinovský z Víckova, podkomoří markrabství moravského etc.“ V textu Paprockého liší se tedy úmrtní datum od skutečného nápisu náhrobního o jediný den. Paprocký praví „v pondělí po sv. Vavřinci“, kdežto na náhrobku stojí „w uterey po sv. Wawřinczy“. Ale odkud vzal Paprocký hodinu úmrtní: „v noci mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou na půl orloji“, o níž se náhrobek sám vůbec nezmiňuje? (Ne snad z náhrobku Arkleba, dole pod č. 12. uvedeného?) Zmatek dovišuje Wolný, jenž ve své světské topografii (Markgr. Mähr. I. 53), udává Přemkovo úmrtní datum dnem 14. dubna 1560. (V církevní topografii z r. 1859 toho náhrobku vůbec neuvádí! Byl snad tehdy již ve schodišti?)

K tomu se druží ještě jiná nesrovnalost: Paprocký praví totiž dále o tomto náhrobku: „Při tom textu jsou čtyři erbové: první jeho vlastní, druhý pánův z Zástřizl, třetí pánův z Žerotína a čtvrtý liška na modrém štítu“. Ve skutečnosti je na tom náhrobku jediný, veliký erb víckovský. Nejjednodušší rozluštění této nesrovnalosti byla by domněnka, že Paprocký spletl si ve svých zápiskách tento náhrobek Přemkův s náhrobkem Jana a Onše (popsaný pod č. 9), na němž jsou vskutku tyto čtyři erby. Ale věc tu nelze tak jednoduše odbýt a je dosti možno, že Paprocký měl pravdu, uváží-li se toto:

Po obou stranách tohoto náhrobního kamene zasazeny jsou totiž dva samostatné, velmi ozdobné renaissanční pilastry, každý 38 cm široký, kterých bylo do r. 1912 taktéž používáno za schody a na nichž vytesány jsou vysokým reliefem karyatidy, vlastně hermy, představující horní polovici nahého lidského těla bez ruk; na jedné straně je žena, na druhé muž s dlouhým plnovousem. Na hlavách nesou ozdobné korintské hlavice. K těmto pilířkům patrně náleží onen trojhranný nástavec s renaissančními motivy, který jest od r. 1866 nepřípadně zazděn nad náhrobním kamenem Doroty ze Lhoty uvnitř kostela. Tyto kusy nemohou náležeti k náhrobku Dorotinu, poněvadž tento je gotický, pilířky pak a nástavec jsou renaissanční. Za to je náhrobek Přemkův rozhodně renaissanční a soudě ze stejného tvaru palmět na něm a na pilastrech, jakož i ze stejné délky jejich a tohoto náhrobku, možno míti za to, že jak pilastry tak nástavec patří k náhrobku Přemkovu.

Zmíněné karyatidy pak stojí na podstavcích (soklech), jejichž přední strana byla patrně tehdy, když pilastry byly kladeny do schodů, osekána. Na jednom z nich však přece zbyly stopy osekání reliefu a jak se zdá, jsou to zbytky erbovního štítku. Na dvou pilastrech mohly ovšem býti jenom dva erby; třetí byl na náhrobku samém a nedostával by se jenom ještě čtvrtý. Ostatně mohly 3. a 4. erb býti na ztraceném snad soklu vlastního hrobo-

vého kamene. Že Paprocký uvádí na náhrobku Přemkovu tytéž erby, jaké jsou na společném náhrobníku Jana a Onše, vysvětluje se tím, že to byli Přemkovi vlastní bratři, o čemž později bude řeč.

11. Náhrobek paní **Šťastné** (Felicitas) **Pražmínky z Bílkova** † 1598, nelze dnes popsat, protože byl po svém objevení r. 1912 zase položen obrazem dolů na schodišti, jsa prý velice oprýskaný. Podle kostelního inventáře z r. 1805 stál prý v lodi na straně epištolní nejdál od presbytáře a jest prý na něm tento nápis (přepsaný zde dnešním pravopisem):

Léta Páně 1598 v outerý po neděli provodní v hodinu 19. na celém orloji Pán Bůh skrze smrt časnou povolati jest ráčil urozenú paní Šťastnú Pražmínku z Bílkova, manželku urozeného a statečného rytíře pana Arkleba z Víckova, jejíž duši (že) Pán Bůh milostiv jest, věříme.

Tato paní (Pražmínka. značí dceru Pražmovu) byla druhou manželkou Arkleba z Víckova, jenž zemřel r. 1608. Náhrobek tohoto Arkleba ~~nebyl dosud~~ nalezen, ač-li to snad není ten bezejmenný rytíř v kapli na evangelní straně kostela, jež pokládati lze arci pravdě podobněji za Jana Viléma. Dle kostelního inventáře z r. 1805 stál ten

*2 chrty byly nalezeny
a v ztraceny.
v obou případech před vlt.
domo do kaple.*

12. **Arklebův** náhrobek v kostelní lodi na straně epištolní mezi náhrobkem předchozím (Šťastné Pražmínky) a následujícím náhrobníkem první manželky Arklebovy Anny Sedlnické z Choltic a měl takovýto nápis:

Léta Páně 1608 v outerý den S. Šimona a Judy v noci mezi 11. a 12. hodinú na půl orloji usnul jest v Pánu urozený a statečný rytíř pan Arkleb z Víckova na Prusinovicích, Vsetíně, hradu Lukově, Rymnicích a Čejkovicích, (maje) věku svého 47 let, jehož duši že (Pán) Bůh milostiv jest, věříme.

Narodil se tedy r. 1561. Hodina 19. na celém orloji jest naše 1. hodina s poledne; 11. a 12. hodina na půl orloji v noci pak znamená naši 5. a 6. hodinu ráno. ~~Bezejmenný~~ rytíř vypadá na náhrobku ovšem starší než 47 letý. *Jan Vilém.*

13. Konečně byl tu ještě náhrobek první manželky téhož Arkleba z Víckova, **Anny Sedlnické z Choltic** † 1587, který stával v lodi na epišt. straně mezi náhrobkem Arklebovým a Závišovým a měl prý tento nápis:

Léta Páně 1587 v pátek po S. Trojici na sobotu v noci o 5 hodinách umřela urozená paní paní Anna Sedlnická

z Choltic, manželka urozeného a statečného rytíře pana Arkleha z Víckova a na Prusinovicích, a tuto pochována; Pán Bůh duši její milostiv býti a lehké odpočívání (? správně asi; odpočinutí) dáti rač.

Ve hřbitovním schodišti nalezen byl úlomek kamene s kusou legendou: *swy - iagij - dussi - pabu* Zdali je to zbytek náhrobku paní Anny Sedlnické, nelze určitě říci: zachovaná na tom úlomku slova „jejíž duši Pánbůh“ vyskytují se spíše v uvedeném nahoře nápisu náhrobku paní Šťastné Pražminky, který však — jak se zdá — leží *celý* u schodiště. —

Někteří členové rodu pánů Prusinovských z Víckova byli pochováni jinde než v Prusinovicích, zejména — pokud známo — v Bystřici pod Hostýnem (kterou koupili r. 1555 a podle níž se pak též psali) a v Olomouci.

V Bystřici p. H., pochován byl jiný **Přemek z Víckova** † 1584. Náhrobek ten byl asi zničen za příležitosti stavby nynějšího kostela bystřického r. 1744. Ví se o něm jenom z Paprockého, jenž v Zrcadle na listě CCC píše: „V Bystřici v kostele o panu Přemkovi z Víckova tato zmínka se činí:

Léta Páně 1584 v pondělí před narozením Panny Marie, v první hodinu na noc, usnul jest v Pánu urozený a statečný rytíř hrobu Božího Jerusalemského, pán Přemek z Víckova a na Bystřici pod Holštejnem, majíce věku svého čtyřiceti devět let, jehožto duši Pán Bůh rač milostiv býti. „*oile Balbina byl synem znaný z Víckova na Orlovicích a Vyškově.*“

Tohoto Přemka z Víckova na Bystřici nazývá Závís z Víckova na Polehradicích ve svém poručenství z r. 1569 svým „strejcem“. Poněvadž zemřel r. 1584 maje 49 let, tedy se narodil r. 1535. —

Více pánů z Víckova však pochováno bylo v Olomouci.

Tu jmenovati sluší především nejznamenitějšího muže z toho rodu: **olomouckého biskupa Viléma Prusinovského** † 1572, jenž byl pohřben v bývalém kostele sv. Františka, původně minoritském, od dob tohoto biskupa pak jezuitském. Po zboření toho kostela byly biskupovy ostatky i s pomníkem přeneseny do nového kostela P. Marie Sněžné, jenž vystavěn byl na místě dříve jmenovaného v letech 1712—1716.

Pomník tohoto slavného biskupa (tab. 12) zazděn je v kapli sv. Ignáce z Loyoly, která je na evangelní straně presbyteria; deska

z bílého mramoru 210 cm vys. a 110 cm šir. představuje plochým reliefem biskupa v životní velikosti, poněkud v profilu; na hlavě má infuli, v levici drží berlu se šátkou, jež chránila berlu od potu ruky; pravice žehná, u nohou jest erb pánů z Víckova: pravá (heraldicky) polovice jeho je rozdělena na 4 pole. Celá náhrobní deska natřena jest bílou barvou, některé jednotlivosti jsou pozlaceny. Na obrubě jest nápis a to ani vyřezaný, ani vypouklý, nýbrž malovaný původně zlatem dnes setřelým, takže zbyla jen spodní hnědá barva. Jest nesnadno rozluštitelný:

GVILHELMVS PRVSSINOWIVS / SVB MARMORE TECTVS HIC
IACET. OLMVTII PRÆSVL STRVCTORQ/VE LICENE TOTVS
SPEREAT STA / B LI TIBVRTIVS ÆERE NOMEN AB INFAVSTA
SYRAKOWSKY MORTE TVETVR.

Poslední slovo je na příční stuze. Na vnitřním okraji reliefu stojí:

v pravo OBIIT 1572 · 15 · IVNI

v levo ÆTA · 38 EPATVS · 7.

Tento nápis čísti jest takto:

GVILHELMVS PRVSSINOWIVS SVB MARMORE TECTVS HIC
IACET. OLOMVTII PRÆSVL STRVCTORQVE LICEI - NE TOTVS
PEREAT, TIBVRTIVS SYRAKOWSKY STABILI ÆERE NOMEN AB
INFAVSTA MORTE TVETVR - OBIIT 1572, 15. IVNII : ÆTATIS
38, EPISCOPATVS 7 (ANNOS).

T. j.: Vilém Prusinovský, pod mramorem ukryt tuto leží, olomoucký biskup a zakladatel lycea, aby úplně nezahynul, Ctibor Syrakovský jeho jméno (totiž památku) trvalým kovem (rozuměj: pomníkem) od neblahé smrti (t. j. patrně od zapomenutí) zachraňuje. Umřel 15. června 1572 stár jsa 38 let, biskupem byl 7 let.

Biskup Vilém Prusinovský narodil se r. 1534 z otce Mikuláše z Víckova a matky Anny ze Mstěnic. — Studoval v Itálii, stal se v mladých letech proboštem kroměřížským a kanovníkem olomouckým, potom proboštem litoměřickým a roku 1565 (tedy ve svém 31. roce) zvolen za biskupa olomouckého. Vystupoval rázně proti moravským nekatolíkům, založil r. 1566 kolej jesuitskou v Olomouci, dal jesuitům tehdejší kostel sv. Františka s klášteřem minoritským a byl vůbec štedrým příznivcem řádu jesuitského. Zemřel v Kroměříži na zámku padoucníci, ač někteří tvrdí, že byl otráven.

Ctibor Syrakovský z Pěrkova, na pomníku jmenovaný, nejvyšší písař markrabství moravského, byl švakrem bisk. Viléma Prusinovského, máje za manželku jeho sestru Alinu, vdovu po Jáchymovi Zoubkovi ze Zdětína a na Zdounkách; oba manželé byli přítomni při smrti biskupově spolu s Janem Villmem z Víckova. Mezi nimi a kapitulou olomouckou vznikl pak pro dědictví spor, který skončil vyrovnáním.

V bývalém kostele sv. Františka, kdež byl původně pohřben, měl biskup dva náhrobky: předně kámen v dlažbě nad hrobkou před hlavním oltářem. Na tomto kameni byl dle Paprockého Zrcadla CLXXXIII latinský nápis, jež tuto podávám v českém překladu:

„Nejdůstojnějšímu a přejasnému knížeti a pánu, panu Vilémovi Prusinovskému z Víckova, biskupovi olomouckému, svatých Cyrila a Metoděje biskupů moravských v přímé linii nástupci nejhodnějšímu, této kolleje a škol Společnosti Ježíšovy zakladateli a chrámu obnoviteli přestědrému, víry katolické přehorlivému obhájci, jakož i studujících i všech chudých mecenáši a ochránci přelaskavému, Helena sestra jediná, jedinému bratrovi předrahemu, zarmoucená postavila. Zemřel l. P. 1572 dne 15. června, v 38. roce věku, v 7. roce biskupství svého.“⁴⁾

Při tom byly tyto latinské verše:

*Guilelmus Praesul virtute et stemate clarus,
Pauperibus Christi dulce levamen erat.
Doctus erat, docte gaudebat voce Camenae,
Marcomannorum gloria, stirpis honor.
Hanc aedem, populos, Museum, numen, olimpum,
Ornavit, docuit, struxit, amavit, habel.
Terruit Hereticos, Christi defendit ovile,
Heu bene suscepto, mors cita lurbai opus.*

t. j.:

Vilém biskup ctností i rodem slavný,
Chudým Kristovým sladkou byl úlevou.

⁴⁾ Původní latinský text byl takovýto: Reuerendissimo et Illustrissimo Principi ac Domino, Domino Guilhelmo Prusinowsky a Viczkow Episcopo Olomucensi, Divorum Cirilli et Methodii Praesulum Marcomannorum in recta linea successori dignissimo, huius Collegii et Scholarum Societatis IESV fundatori, templique instauratori liberalissimo, fidei Catholicae acerrimo propugnatori, nec non Studiosorum atque Pauperum omnium mecenati, ac Patrono benignissimo, Helena soror vnica, vnico fratri pientissimo, gemebunda posuit. Obiit Anno Domini 1572 decimo sexto Calendas Julij. Aetatis suae 38. Episcopatus vero septimo.

*Jediná sestra jedinému bratrovi — nelet starší bratr biskupa
a jeho sestry Aleny: Bohuslav namannství Litultvinský
24 a na Slavětíně + 1569, a s tímto po něm i jeho manželka
Johanne Haugwiczová z Bistupic.*

Učeným byl, učeně těšil se hlasu Cameny,⁷⁾

Moravanů chloubá, rodu ozdoba.

Tento chrám | národy | museum⁸⁾ | božství | Olymp
okrášlil | učil | zbudoval | miloval | má.

Zastrašil kacíře, Kristův bránil ovčinec.

Běda, když práci dobře započal, smrt rychlá ji přeruší.

Náklad na tuto desku náhrobní hradila biskupova sestra Helena, ale nápis koncipovali zřejmě Jesuité.

Podle rukopisu moravského historika J. Jiřího Středovského († 1713) chovaného v mor. zem. archivu v Brně pod sign. Cerr. II, 370, byl v témže kostele ještě druhý pomník téhož biskupa, a to ve zdi (monumentum in muro) s tímto nápisem:

Ad Lectorem.

Prodiit Victor tumulo Tonantis

Filius, letri domita phalange

Ditís, extremo strepitu jubar

Tu quoque surges.

t. j.:

Ku čtenáři.

Vyšel jako vítěz z hrobu Hromovládcův

Syn, zkroťiv šik chmurného

Pekla; za posledního soudu oslaven

také Ty vystaneš.

Jest to patrně týž pomník, o němž zmíněný již sběratel Cerroni v rukopise mor. zem. archivu Cerr. I 97 praví: Ein zweytes (Monument) bestand auf Art eines kleinen Altärrchens, in dessen Mitte ein gemaltes Porträt stand, darunter eine Inschrift. Jest otázka, zda-li tento „malovaný portrét“ není totožný se zachovanou dosud, nahoře popsanou mramorovou deskou, která jest bílou barvou natřena a jejíž některé části jsou pozlaceny. Magnoald Ziegelbauer († 1750 v Olomouci) zaznamenal ve svém rukopise „Olomucium sacrum“ chovaném v olomoucké kapitulní knihovně, že když po vystavění kostela P. Marie Sněžné přeneseny byly do něho ostatky bisk. Viléma ze zbořeného kostela sv. Františka, nebyl ve starém tom kostele zanechán ani biskupův obraz, který byl z parského kamene (bílého mramoru) vytesán a ze starého chrámu přenesen do kaple sv. Ignáce, tovaryšstva Ježíšova zakladateli zasvěcené.⁹⁾

⁷⁾ Camena, název staroitalských bohů, rovnajících se řeckým musám.

⁸⁾ t. j. stánek mus, uměn.

⁹⁾ V originále zní toto místo: Cum vero labente hoc saeculo idem templum (S. Francisci) dirutum, ejusque loco novum sub titulo B. V. M. ad Nives a

Ačkoli pod tímto zachovaným náhrobníkem není dnes nápisu „Ad Lectorem“ nahoře uvedeného, aniž Štředovský zaznamenal, že by na jeho obrubě byl nápis o původci toho pomníku Ctiboru Syrakovském, přece mám za to, že jest to jeden a týž pomník. Aspoň není myslitelné, že by jediný člověk měl v téže kostele tři pomníky. Patrně biskupu Vilémovi postavili náhrobky oba dědicové jeho: sestra Alina nápisovou desku v dlažbě kostelní, která byla zničena při zboření kostela sv. Františka, a manžel její Ctibor Syrakovský pomník do zdi zasazený z bílého mramoru, který byl ze zbořeného kostela sv. Františka přenesen — zároveň s ostatky biskupovými — do nového kostela P. Marie Sněžné, při čemž asi nápis „Ad Lectorem“ byl zničen. Za to byla celá stěna, do níž náhrobek vsazen, v kapli sv. Ignáce vymalována tím způsobem, že tvoří tomu pomníku architektonické pozadí. Nad pomníkem samým namalován znak biskupství olomouckého, uprostřed s erbem bisk. Viléma Prusinovského: štít podél rozpůlený, pravá polovice třikrát napříč dělená, v levé polovici písmeno W. (Vilém nebo Wickow.) *erb proveden obráceně*

Kromě toho zaznamenal Paprocký v Zrcadle mark. mor. na listě 298 ještě dva epitafy věnované členům rodu Prusinovských z Víckova, které se druhdy nalézaly v olomouckém dómě, totiž:

Epitaf arcijáhna Smilla z Víckova † 1316, s tímto nápisem „na tabuli malované“:

Anno Domini 1316 nobilis ac reverendus Pater Dominus Smilo de Wiczkow, Canonicus et Archidiaconus Olomucensis et Praepositus Litomierzicensis etc. mortuus.

T. j.: Léta Páně 1316 umřel urozený a velebný otec pan Smil z Víckova, kanovník a arcijáhen olomoucký a probošt litoměřický aid.

Paprocký praví na listě 177 Zrcadla, o tomto Smilovi, že prý byl nápomocen biskupovi Janu Mrázovi, když tento odcizil věci od kněží a laiků v kostele uschované. Tvrzení to vzato je ze Series episcoporum či Katalogu biskupův olomouckých, sepsaného od slavného humanisty Augustina Olomouckého († 1513), jenž praví,

fundamentis constructum atque anno 1716 consecratum fuisset, Guillemi cinneres ex prioris sepulchro exempti, ab iisdem RR. PP. instaurato tantum erga Maecenatem grati animi affectu in illud honoris causa translati. Nec remansit ejus effigies, quae Pario incisa lapidi, atque ex antiquo transportata templo in sacello, divo Ignatio Societatis Jesu fundatori sacro, e regione magni hujus Patriarchae publicum ac honorificum sortita est locum. (Otisk F. X. Richter v Augustini Olomucensis episcoporum Olomucensium Series, str. 206).

že bisk. Mráz se toho skutku dopustil „ductu Smilonis de Wyczow Canonici et Vicarii sui in spiritualibus“ (návodem Smila z Víckova [?] kanovníka a vikáře svého). Avšak Jan Mráz byl biskupem teprve od r. 1398 do 1403. Umřel-li tedy onen arcijáhen Smil z Víckova již r. 1316, jak Paprocký sám uvádí, nemohl býti totožný s tímto kanovníkem a vikářem Smilem z Wyczowa.

Druhý epitaf v dómském kostele olomouckém věnovali bratři Vilém, Přemek a Mikuláš z Víckova svému pradědovi **Janovi z Víckova** a jeho manželce **Zbynce**, kteří zemřeli kolem r. 1316. Nápis té tabulky prý byl:

Nobili et strenuo militi Domino Joanni de Wiczkow, conjugue suae pientissimae Dominae Zbincae, nobiles et strenui milites Vilhelmus, Przemko et Nicolaus fratres de Wiczkow, atavo suo charissimo ob pietatem posuerunt. Qui defuncti sunt circa annum 1316, sub hac rupe fracta quiescunt, quorum animae vivunt Deo semper.

T. j.: Urozenému a statečnému rytíři panu Janovi z Víckova a jeho manželce milované paní Zbynce urození a stateční rytíři Vilém, Přemek a Mikuláš bratři z Víckova svému pradědovi přemilému z lásky zřídili, kteřížto (totiž Jan a Zbynka) zemřeli kolem r. 1316 a odpočívají pod tímto kamenem, jejichž duše žijí Bohu věčně.

Kamenem zdivem

Na základě nápisův a erbů těchto náhrobků spolu se zápisy v zemských deskách, manských knihách atd. lze sestaviti následující genealogická data a rodokmen pánů z Víckova, čímž se doplňuje a částečně i opravuje článek o tomto rodu v Ottovu Naučném Slovníku XXVII. 16—17, otisknutý tam pod heslem „z Vyckova“. ¹⁰⁾ Rodokmen není zde podán ovšem úplný, nýbrž obmezen jest na ty členy tohoto velmi rozvětveného rodu, kteří jsou v nějakém vztahu k náhrobkům shora popsaným.

Filip z Víckova, jenž žil ještě roku 1432, měl manželku ^{reči „Strýc“} Markétu z Pačlavic a syna Arkleba (I.). Tento byl kolem r. 1446 ženat s Kateřinou z Žerotína, s níž měl syny Arkleba (II. ¹¹⁾) a Filipa. Ti koupili krátce před r. 1464 Prusi-

¹⁰⁾ Proč se tak stalo u tohoto hesla, když ihned se tam praví: „lěpe z Víckova od staroč. jména Viecek Viecemil“, a ne pod heslem „Vickov“ (XXVI. 649), nelze pochopiti.

¹¹⁾ Dokazuje to čtyřerbovní vývod (náhrobek) Jana a Onše, synů Arkleba II.; tam jest na 3. místě erb (báby po otci, Žerotínský: korunovaný lev na skalách. Jan a Oněš byli tedy — a s nimi ovšem všichni jejich bratři — vnuky Kateřiny z Žerotína, tudíž byl otec jejich Arkleb II. synem této Kateřiny z Žerotína.

Arkleb I. + 1459 v Pačlavici
— II. + 1517 v Prusinovicích
— III. + 1538
— IV. + 1608

novice; odkudž se počali psáti Prusinovskými z Vickova. Arkleb II., jenž zemřel 1517, měl manželku Kateřinu ze Zástřizl, která mu porodila 7 synů. Z nich vynikli zvláště dva: Vilém (o němž bude řeč později) a Přemek. Tento byl od r. 1541 do 1546 komorníkem menšího práva olomouckého a potom až do své smrti (1561) podkomořím markrabství moravského. Byl třikrát ženat: 1. s Dorotou ze Lhoty † 1524, 2. s Kateřinou z Lomnice od roku 1526, která zemřela před r. 1533 a 3. s Bohunkou z Lichtenburka od r. 1533. S první manželkou Dorotou ze Lhoty měl syna Arkleba (III.), jenž však zemřel již r. 1538, a dceru neznámého na ten čas jména, zemřelou r. 1535, taktéž v Prusinovicích pochovanou.¹²⁾ Arkleb (III.) zanechal prý sirotky, o nichž však není nic známo.¹³⁾ Prusinovice dědil po Přemkovi podkomořím jeho syn z třetího manželství Jan Vilém (narozen 1534), jenž byl také třikrát ženat: 1. s Annou Černoorskou z Bozkovic † 1571; 2. s Barborou z Fulštejna od r. 1575 a 3. s Evou Rotenberkovou z Ketře od r. 1582. Zemřel r. 1583.

Po něm vládli na Prusinovicích tři bratři za sebou: napřed Jan Přemek, nar. 1557, zemřel 1590, potom Arkleb (toho jména IV.), jenž byl rovněž třikrát ženat: 1. s Annou Sedlnickou z Choltic † 1587; 2. se Šťastnou Pražminkou z Bilkova † 1598; konečně 3. s Lukrecií Nekešovnou z Landeka na Vsetíně. Zemřel r. 1608. Nástupcem jeho byl třetí bratr Vilém, jenž měl za manželku Kateřinu Morkovskou ze Zástřizl; jediná dcera jeho Bohunka provdala se za Václava Bitovského z Bltova, jenž zúčastnil se českého povstání, po katastrofě bělohorské statkův pozbyl. Jmenovaní bratři Jan Přemek, Arkleb a Vilém byli syny Jana Viléma z jeho prvního manželství s Annou Černoorskou z Bozkovic.

Bratrem Přemka podkomořího byl řečený již Vilém, který byl od r. 1537 do 1549 nejvyšším hofrychtěrem (dvorským

¹²⁾ Dokazují to čtyřerbovní vývody (náhrobky) Arkleba III. a jeho sestry v Prusinovicích.

¹³⁾ Papr. Zrc. CCXCIX vykládá, že prý tento Arkleb († 1538) byl třikrát ženat. První manželkou jeho prý byla Markéta z Pačlavic, druhou Kateřina z Žerotína a třetí Dorota z Racymberka. Poněvadž tento Arkleb III. byl synem Přemka podkomořího, jenž umřel teprve r. 1561, tedy nemohl při své smrti r. 1538 býti stár, jak také dokazuje mladistvá jeho tvář na náhrobku. Že by tedy za krátkého života svého byl třikrát ženat býval, jest velmi pravdě nepodobno. Kromě toho pak jména obou prvních manželek jemu od Paprockého přisuzovaných, budí podezření, neboť jedna Markéta z Pačlavic byla manželkou Filipa z Vickova, praděda tohoto Arkleba III. a jedna Kateřina z Žerotína byla manželkou jeho děda Arkleba I. Byla by to tedy zvláštní shoda jmen a zdá se, že to Paprocký zkonfundoval.

sudím) markrabství moravského.¹⁴⁾ Měl dva syny: Viléma a Albrechta, kteří koupili r. 1535 Polehradice a Čejkovice. Polehradice si vzal Vilém, Čejkovice pak Albrecht. Po Vilémovi zdědil Polehradice syn strýce jeho Filipa z Víckova a Žuzany z Bruzovic, Závíš z Víckova a na Polehradcích, jenž vystavěl r. 1561 Nové Zámky u Bučovic a zemřel r. 1569, zůstaviv pouze dceru Elišku; pochován byl v Prusinovicích. Po něm dědil jeho „strejc“ (bratr?) Přemek z Víckova a na Bystřici,¹⁵⁾ jenž zemřel r. 1584 a pochován v Bystřici, zůstaviv syna Jana Adama, který po roku 1620 přchl. *Jean Adam byl synem Jana Přemka a Anny z Urhamu*

Jiným z bratrů Přemka podkomořího byl Mikuláš z Víckova, jenž seděl na Syrovicích a s manželkou Annou ze Mstěnic zplodil Viléma Prusinovského, pozdějšího biskupa olomouckého (nar. 1534, † 1572 a pochován v Olomouci) a dceru Alinu, provdanou napřed za Jáchyma Zoubka ze Zdětína a potom za Ctibora Syrakovského z Pěrkova, nejv. písaře markr. mor.

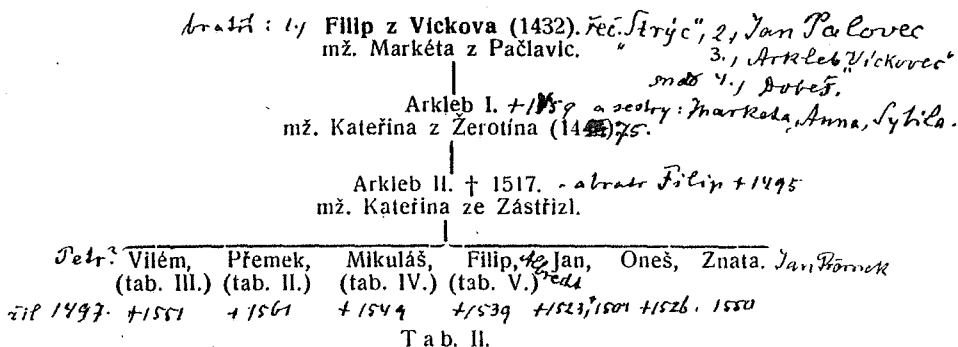
Z ostatních bratrů Přemka podkomořího pochován byl v Prusinovicích ještě — pokud známo — Jan † 1501 a Oneš † 1526.

Posloupnost znázorní níže následující tabulky:

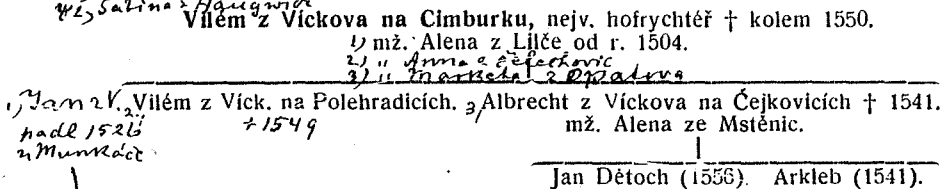
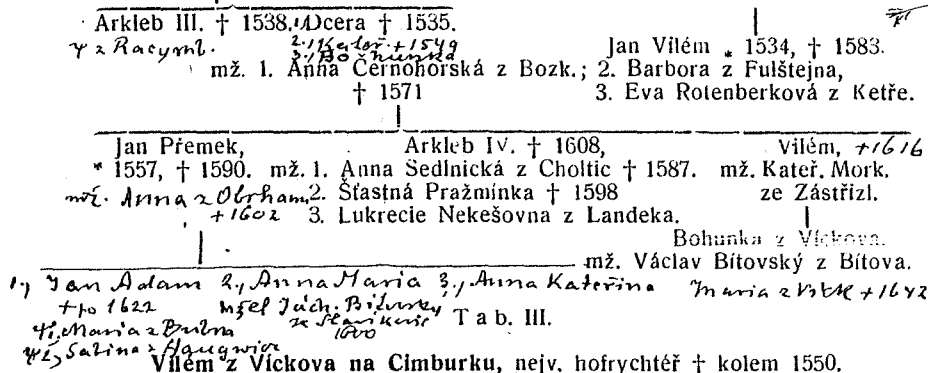
¹⁴⁾ Nejvyšší hofrychtér a podkomoři patřili v XVI. stol. k šesti nejvyšším úředníkům zemským, jimiž byli: 1. zemský hejtman, 2. nejvyšší komorník soudu a práva zemského, 3. nejvyšší sudí markrabství moravského, 4. nejvyšší hofrychtér (dyorský sudí), 5. podkomoři markrabství moravského a 6. nejvyšší písař zemský. — Hofrychtér byl nejvyšším úředníkem královským nad královskými lenníky v markrabství moravském, Osazoval manské soudy, jejichž byl předsedou. Podkomoři byli nejvyšším úředníkem komory královské na Moravě. Měl vrchní správu nad královskými městy, zastával zájmy komory královské při zemském soudě, přijímal berně a poplatky do komory té, k němu šly appellate (odvolání) z rozsudků městských soudů. Podkomoři i hofrychtér jmenování byli králem a to od r. 1538 vždy ze stavu rytířského. Za sněmování předsedal hofrychtér kurii rytířské, podkomoři pak kurii prelátské a městské. — Komorník práva menšího patřil již k „menším“ úředníkům zemským a byl podřízen komorníku nejvyš. soudu. Právo menší byl soud pro menší rozepře, při nichž šlo o méně než 10 hřiven grošů. Menší komorníci byli dva: jeden v Brně, jeden v Olomouci. (Kameníček, Zemské sněmy a sjezdy moravské, I. 147 a násl.).

¹⁵⁾ Údaj Al. Procházky (Starobylé náhr. kameny atd. na Vyškovsku, str. 51), že Závíš odkázal své statky r. 1569, „bratru Přemkovi, mor. podkomoři“, zakládá se na omylu. Přemek podkomoři zemřel již r. 1561, tedy 8 let před Závíšem a nebyl Závíšovým bratrem, nýbrž strýcem, t. j. bratrem jeho otce Filipa. — Hanuš Adam pak nebyl synem Závíšovým, jak se tamže tvrdí. Závíš měl jediné dítě, dceru Elišku, jak vysvitá z jeho již uvedeného poručení. *— Přemek z Víck. † 1584 na Bystřici p. H. pak na Polehradcích a Čejkovicích 1561-1569. 1569-1584. byl dle Balbina synem Závíše z Víck. na Urlovicích*

Tab. I.

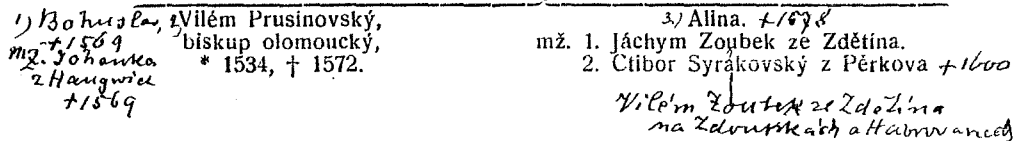
Přemek z Vického na Prusinovicích, podkomoří + 1561.
mž. 1. Dorota ze Lhoty, 2. Kateřina z Lomnice, 3. Bohunka z Lichtenburka.
+ 1524. od r. 1526. od r. 1533.

syn Maria z Vického.
zeť: umělci + 1642
v Prostějově

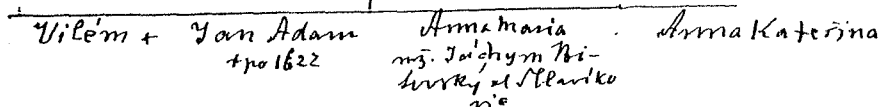
Tab. IV.

Mikuláš z Vického.
mž. Anna ze Mstěnic (1529).

Tab. V.

Jan Přemek z Vického. + 1551. mž. Jan Přemek
mž. Anna z Olřhamu + 1602 2. mž. Sigm. Nekeš z Landeka
3. " Adam Kravař z Plevic

Tab. VI.

Filip z Vickova.
mž. Zuzana z Bruzovic od 1520.

Tab. VII.

Anna z Vilekova
mž. Majdalena z Novédomí

Záviš z Vick. na Polehradcích,

mž. Johanka ^{† 1569.} z Hájů

Eliška.

měl Petr Horecký z Horní

Přemek z Vick. na Bystřici (bratr?),

† 1584.

nebyl ženat
Jan Adam do 1600.

- Přemkova dcera:
1. Hozmátna, † 1535
 2. Kateřina
mž. Jaroslav z Kunovic
 3. Bohunka
1. mžl: Sigm. Nekes
z Landeka
2. Václav mž. z Prutic
mž. na Kubičíně

Tab. VIII.

Arkleb rč. Včkovec na Jiřčovicích a Štěpovicích
mž. Kateřina z Luleč. † 1437

Dětech	Jiřík	Vítek	Filip	Ursula	Kateřina
1445	1444	1437-1447	1445	mž. Jan z Kamen ce v Slezku 1445-1475	mž. Bohuslav z Přibor 1446.

Doplnil

Jos. Lwinsky
v. v. Pátrare.

Tab. I.

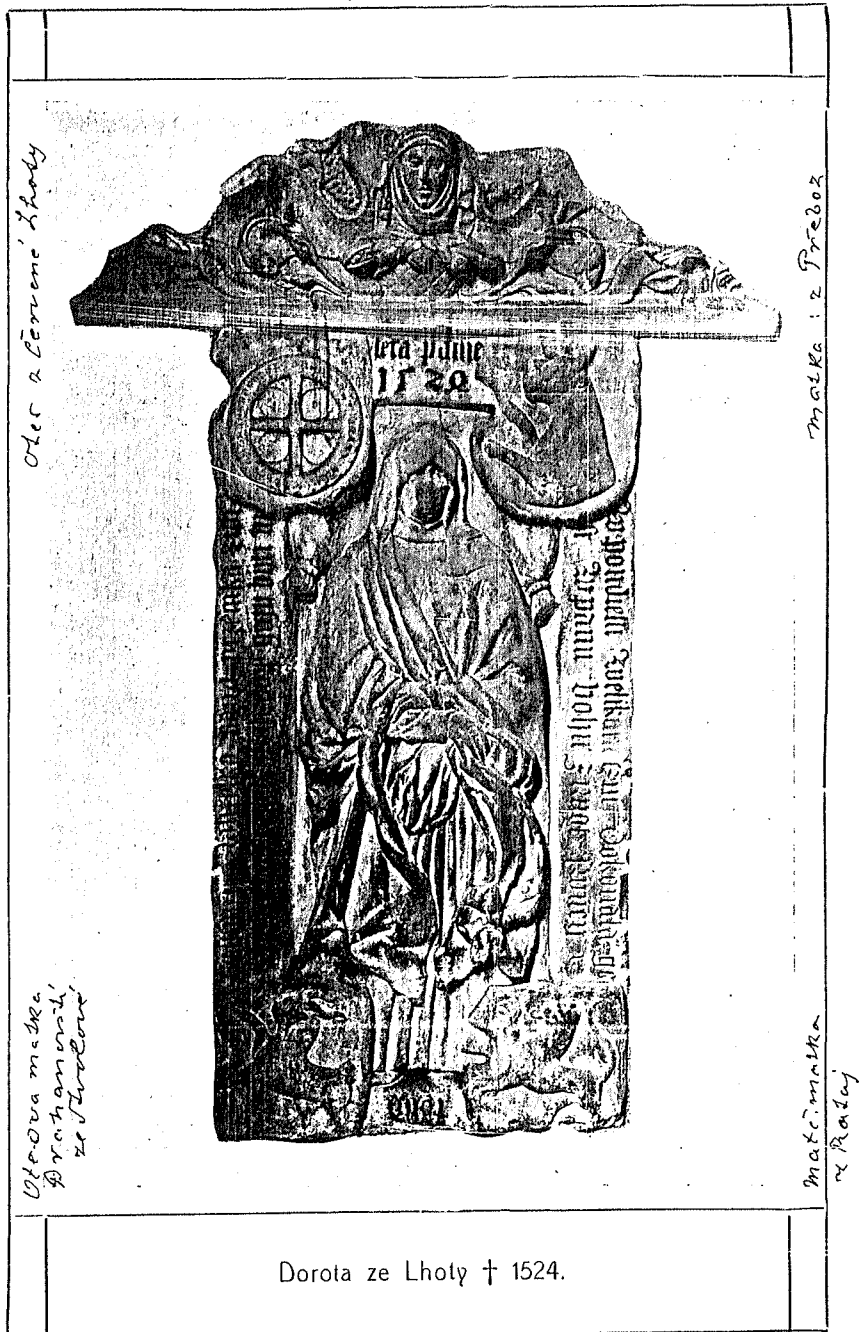

Katolický farní kostel v Prusinovicích.

V Kn. 2. d. 20. 20. 20. 20.

1. epitaf	? dcera Přemka podnikavého	+ 1535
2. "	Arkleb z Věck. na Prusinov.	+ 1517
3. "	Přemek z Věck. na Prusin.	+ 1561
4. "	Jan (bratr) " - - - - -	+ 1507
	Ones) " - - - - -	+ 1526

7

Olecko i Wiskowa		Martka z Čer. Plety
Olecko ze Zdobitz		Mstř. metka z Přezor
Arkleb z Věckova † 1538.		

Tab. IV.

Záviše z Víckova a na Polehradích † 1569.

Tab. VI.

Jan Fřemek z Vického a na Bystřici p. H. † 1590.

Tab. VII.

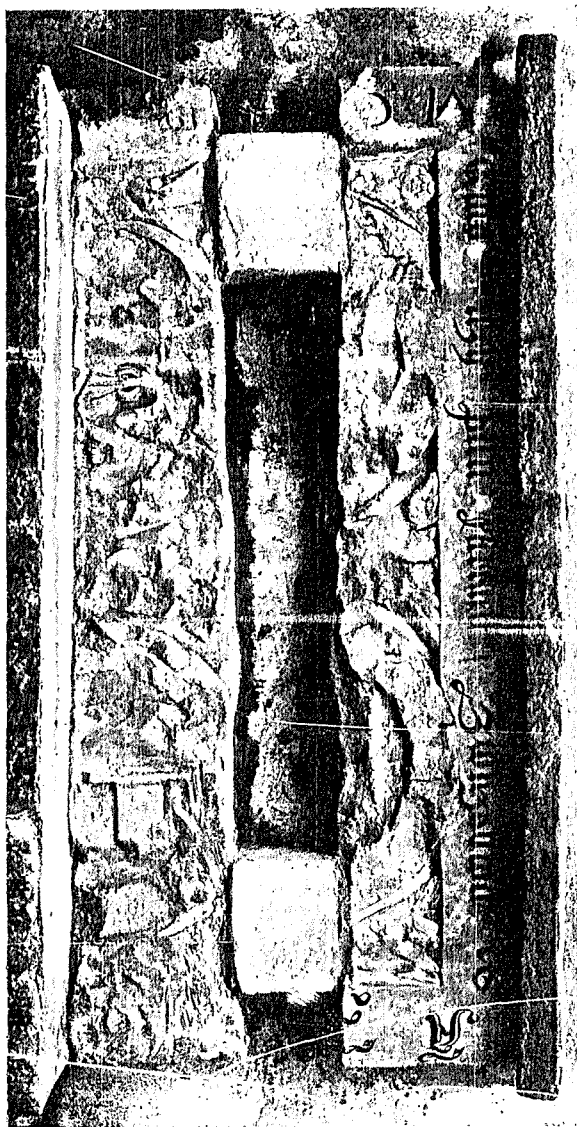

Jan Vilém z Víckova † 1583.

Tab. VIII.

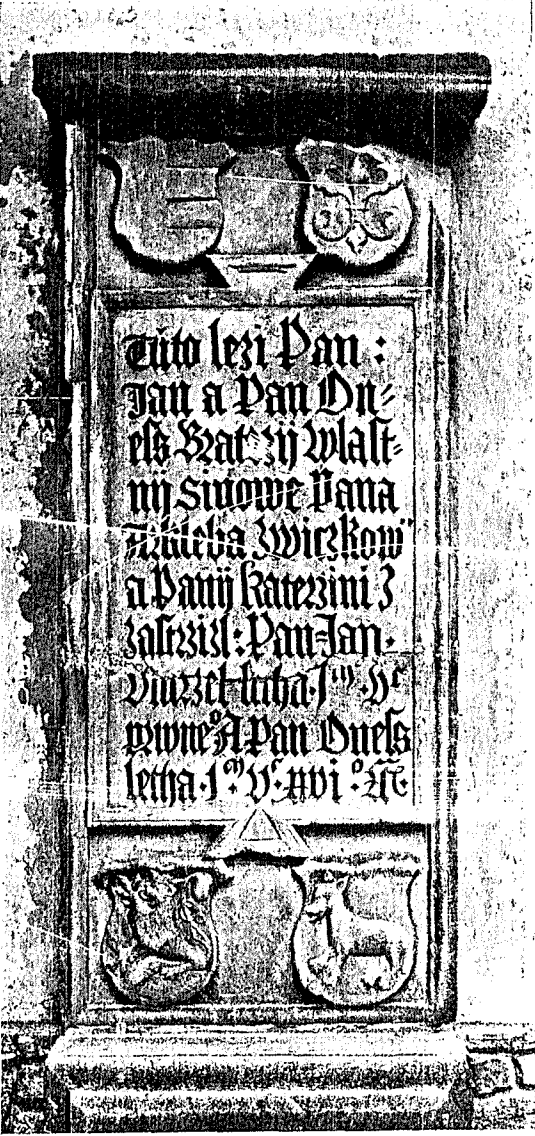
<i>Litice z Víckova</i>		<i>Malina, p. 102 z přev. 1. listy.</i>
	Dcera pana Přemka z Víckova † 1535.	<i>1/2 vola z Přev. 1. listy</i>

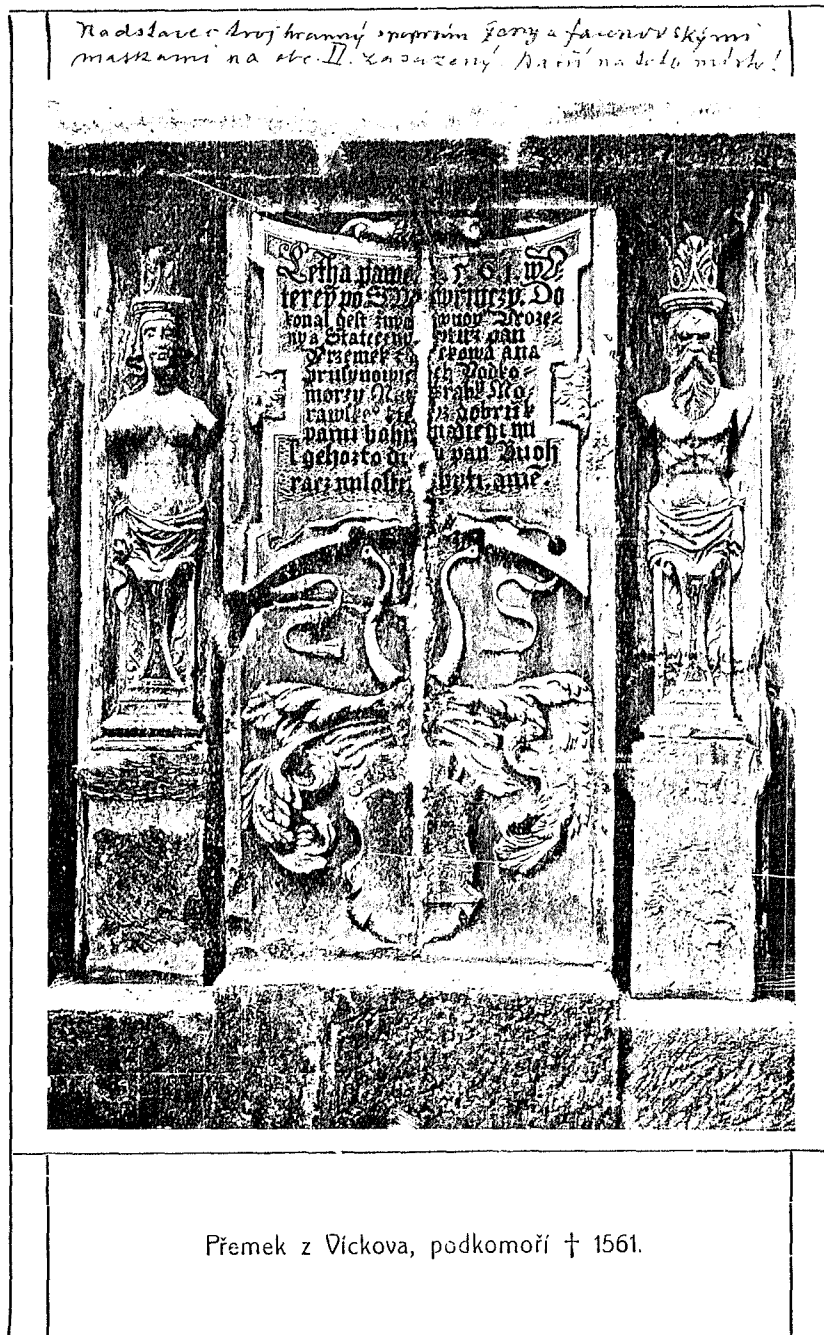
Tab. IX.

Arkleb z Vickova † 1517.

Tab. X.

z Víckova		Ležící
z Víckova	Jan a Oneš z Víckova † 1501 a 1526.	z Víckova

Přemek z Víckova, podkomoří † 1561.

Vilém Prusinovský z Víckova, biskup Olomoucký
† 1572.